

¹Szemelvény az Ó és Új DIAETETICA az az: AZ ÉLETNEK és EGÉSSÉGNEK fenn-tartására és gyámolgatására... című könyvből, az eredeti írásmód megtartásával.

A' Régiek, nem vehetvén-fel a' dolgoknak valóságos okait, e' világon majd minden változásokat az idők járásiban, az egészségben és betegségben, a' jó és rossz szerentsében, sőt az életben és halálban - is a' tsillagok', kivált a' *Planeták' influxusaiból*, vagy azokból e' mi földünkre jövő nem tudom mitsoda láthatatlan erőből magyaráztanak: az honnan ma-is gyakran forog az emberek' szájakon: *Bóldog vagy bóldogtalan tsillag alatt születtetni*. De ma más közelebb való és nyilvánosabb okait találván-fel a' Terméket munkáit szorgalmatofabban vizsgálók mind azoknak, melyeket a' Régiek a' *Planeták' influxusának* tulajdonítottak; és egykzer'smind észre-véven azon *influxusnak* lehetlenségét-is, a' Régieknek ez iránt való tudományát, mint babonás, haszontalan költeményt, egészen megvetették...

Hogy a' Nap és a' Hóld mind az idő járásában, mind az egészség'dolgában nagy változásokat tégyenek, azt nyilvánban tapasztalhatjuk. De azt-is nem a'féle képzelt *influxus*kal tselekkzik, hanem tsupán tsak a' rajtunk fekvő *Aérnek* megkönnyítése és meg-nehezítése által; midőn t. i. azt bizonyos időben, bizonyos helyeken nyomják, vagy magokhoz húzzák. Innen, minden délben, minden Újságra, és *Aequinoſtiumokra* különös szellők-is szoktak gerjedni. Az új hóld a' ráknak, tsigának húsát, és az állatok' tsontjainak velejét meg-lágyítja, és apaſztja; a' teli hóld ellenben, meg-tölti és keményíti. Az aſzkznyi nemen a' havi tisztulás; a' férjfiak közül is sokakon az arany-ér többire az új hóldat tartja.

K. MÁTYUS ISTVÁN. M. D.

Nemes Küküllő és Maros-Székből egyesült

Vármegyének R. Phyſicuſa.

POSONY, M.DCC.LXXXVII